UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Alienatione Ivdicii mutandi causa facta. Titvlvs XLII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

ſis ſæpius haberi recurſus, ſi ad præmiſſum terminum, quem vobis peremptorium aſſignamus, injuncta vobis contempſeritis adimplere: nos nihilominus in ipſo negotio, quantum de jure poterimus, procedemus.

CAP. VI.

Petitio reſtitutionis in integrum contra ſententiam, ſuſpendit regulariter executionem ſententiæ in eventu iſtius cauſæ reſtitutionis; fallit ſi contra petentem reſtitutionem eſt præſumptio malitiæ, quod cauſa differendi executionem hoc petat: quo caſu executio fit, præſtita cautione de reſtituendo, ſi petens reſtitutionem obtinebit in cauſa. h. d. ſecundum mentem juncta glo. pe. & in hoc ultimo eſt iſte tex. valdè ſingularis reſpectu utriuſq; juris.

Idem.

SVſcitata *a* ſuper diverſis articulis inter Burgen. Epiſcopum & Ovien. monaſterium quæſtione: *& infrà.* Nos intellectis, quæ utraque pars propoſuit coram nobis ſuper quatuor articulis prænotatis, monaſterium Ovien. juſtitia condemnavimus exigente. Sententia verò lata procurator monaſterii ad probandam præſcriptionem factam tam ſuper quatuor articulis prænotatis, quàm etiam ſuper quibuſdam decimis per tranſactionem acquiſitis, reſtitutionem in integrum nomine monaſterii poſtulavit, quam eidem duximus indulgendam: *& infrà.*

Ne verò per excogitatam malitiam (ſicut ex præſumptionibus pluribus videbatur) effectum ſententiæ in damnum Epiſcopi contingeret impediri, néve monaſterium per executionem ſententiæ propter diverſas ſuſpiciones incurreret detrimentum: nos æquitate penſata, jure duximus providendum, ut ante omnia ſuprà dicta ſententia executioni mandetur: *& infrà.* Volumus nihilominus & mandamus, ut *b* ab Epiſcopo ipſo recipiatis idoneam cautionem: quòd ſi monaſterium in cauſa ipſa prævaluerit, univerſa, quæ medio tempore ſententiæ ipſius occaſione perceperit, monaſterio reſtituat memorato.

CAP. VII.

Poſt peremptorium non auditur eccleſia de jure communi, auditur tamen per beneficium reſtitutionis in integrum.

Honorius III. *Archiep. & capitulo Bracaren.*

COram felicis me. I. Papa præd. n. lite inter Archiepiſcopum Toletan. & te frater Archiepiſcope ſuper primaria ſolenniter conteſtata, fuit peremptorius terminus aſſignatus: *& infrà.*

Verum elapſo termino conſtituto, poſt exſpectationem non modicam comparuerunt procuratores veſtri: ſed quia non attulerant depoſitiones teſtium & alia munimenta, dilationem cum inſtantia poſtularunt. Poſtquam verò *c* contra eos interlocuti fuimus ſuper dilatione petita, tandem indulgeri eccleſiæ Bracaren. dilationem propter inſtructionem cauſæ per auxilium reſtitutionis in integrum poſtularunt, exhibentes ſuper hoc ex parte veſtra ſpeciale mandatum. Nos autem uſque ad octavas Pentecoſtes per reſtitutionis beneficium id vobis duximus indulgendum *d*.

CAP. VIII.

Reſtituitur minor in eo, quod contraxit vel omiſit, ſi probat exinde ſe læſum, & ſit intra tempora reſtitutionis petenda.

Gregorius IX.

COnſtitutus in noſtra præſentia magiſter Guil. pro ſe ac fratre ſuo I. canonico *e* Parroſinen. exhibita nobis petitione monſtravit, quòd *f* eis in minori conſtitutis ætate, ac eorum matre (cujus ſucceſſores exiſtunt) rebus humanis exempta, quondam G. pater ipſorum quaſdam poſſeſſiones utrique communes quibusdam vendidit pro quadam pecuniæ quantitate [illegible] juſmodi venditio robur firmitatis haberet) [illegible] vit eoſdem *a*, & fecit eos contractui conſentire. [illegible] re ſupplicavit, ut vel venditionem eandem man[illegible] nunciari nullam, vel cùm adhuc exiſtant intra [illegible] ad obtinendum beneficium in integrum reſtitution[illegible] dultum, & intra annum & diem à tempore [illegible] ipſis tanquam proximioribus competeret ſuper [illegible] tione jus offerendi emptoribus precium: juxta [illegible] cipii Patroſinen. conſuetudinem approbatam, [illegible] ctenus omiſerunt, dignaremur eis ſuper utroque ([illegible] in hoc non modicum læſi noſcantur, & emptoribus [illegible] tionis ejuſdem, vel eorum ſucceſſoribus precium [illegible] ferre parati) per idem beneficium ſubvenire. Quo[illegible] mandamus, quatenus ſi præmiſſa inveneritis [illegible] ſubnixa, vel venditionem prædictam, quò ad partem [illegible] ſucceſſione materna, ipſos contingentem nullam [illegible] re curetis, ſi in ea debita juris ſolennitas eſt omiſſa: [illegible] ſi forſitan intervenerit, & eos læſos eſſe conſtiterit, [illegible] ſuper ea, quàm ſuper reſidua portione, dum tamen [illegible] offerunt duxerint faciendum *b*, auctoritate noſtra [illegible] tegrum reſtituere ſtudeatis.

CAP. IX.

Reſtitutio in integrum poſtulanda eſt ab ordinario, adminiſtrationem habente, vel à delegato ab eo: ſive hæc cauſa ſit [illegible] delegata, ſive incidat in cauſa generaliter commiſſa. Ab ordinario verò adminiſtrationem non habente, vel à delegato [illegible] bet, niſi veniat incidenter in cauſa. Arbiter autem de cauſa [illegible] tionis non cognoſcit, nec poteſt aſſumi in majoribus cauſis.

Idem.

CAuſa reſtitutionis in integrum, coram judicibus ordinariis adminiſtrationem habentibus, vel [illegible] ab eis tractari poterit & finiri *c*, ſive hoc ipſis [illegible] tis ſpecialiter demandatum fuerit, ſive in *d* [illegible] eis negotio contingat incidere hujuſmodi [illegible] Delegati verò ab ordinariis, qui adminiſtrationem [illegible] habent, ſed tantummodo facultatem judicandi, [illegible] bitri de hac cauſa cognoſcere nequeunt, niſi [illegible] mota fuerit incidenter. In matrimoniali quoque [illegible] liberali vel criminali, cùm majores judices [illegible] biter nequit aſſumi.

CAP. X.

Reſtitutio denegata eccleſiæ, ulterius ſibi non conceditur [illegible] ex nova cauſa: reſtituitur tamen ad appellandum à ſententia [illegible] negationis.

Idem.

BEneficio reſtitutionis in integrum eccleſiæ [illegible] lio judicio denegato, reſtitutio (præterquam [illegible] pellationem omiſſam) videtur eidem eccleſiæ [illegible] negari, niſi novis defenſionibus ad hujuſmodi [illegible] cium admittenda.

DE ALIENATIONE IVDICII mutandi cauſa facta.

TITVLVS XLII.

CAP. I.

Is, in quem facta eſt alienatio rei cauſa mutandi judicii, [illegible] nitur per reſcriptum impetratum contra alienantem.

Alexander III. *Dubmen. e Epiſ.*

EX quorundam *f* relatione audivimus, [illegible] cùm aliqui literas à nobis commiſſionis [illegible]

a *Cap. 1. eod. tit. in 4. compil.* b *al. quatenus.* c *inter eos.* d *Vid. l. ſi quando: & ibi Bart. C. de dilat.* e *Paronen. al. Parenenſ.* f *Hic in vulgat. habe. dictio, cum, quam nec ſeries orationis admittit, nec habent manuſcr.*

a *Infero quòd qualitas clericatus & [illegible] quem à patria poteſtate, ſed ſola Epiſcopali. [illegible] dign. §. palam. & auth. dignitas. C. de Epiſc. & cler.* b *[illegible] antiquo, ipſos auctoritate noſtra.* c *Vide [illegible] ubi & apud quem.* d *Dictio, in, deeſt.* e *[illegible] in 1. compil.* f *Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. & [illegible] ſub Alexand. 3. p. 49. c. 5.*

trunt, adverſarii (ut mandatum noſtrum eludant) antequam literæ ad judicem perveniant, vel etiam poſtea quam citentur ab eis, in vocem appellationis prorumpunt: [1 & ſ.] Nos igitur contra prædictam calliditatem & verſutiam providere volentes: mandamus, quatenus ſi adverſarii eorum pro evacuando noſtro mandato taliter appellaverint, aut de poſſeſſione, de qua controverſia vertitur, commutationem fecerint *a*, vel ſe malitiosè duxerint abſentandos: eos, qui in poſſeſſionem ſe ingreſſerunt, appel. ceſ. cogatis ſub veſtro examine juris æquitati parere.

[1 *Vel commutationem facientes aliquos in poſſeſſionem eorum de quibus controverſia vertitur, malitiosè inducunt.*]

CAP. II.

Clericus cauſa mutandi judicium, non debet recipere ceſſionem à laico.

Gregorius IX. *Abbati S. Nicolai, & Decano Furven.*
b *Morin. diœceſ.*

EX parte Scabinorum *c* Hipretis *d* fuit propoſitum, quòd inter laicos ejusdem loci quæſtionibus emergentibus dirimendis per judicium ſeculare, quidam clerici ſibi dono vel precio ab aliquibus laicorum ipſorum cedi faciunt actiones, ut adverſarios ad eccleſiaſticum forum trahant, & prædam ex hujuſmodi commercio adſequantur: & infrà. Cùm igitur ceſſiones & emptiones tales legitimæ prohibeant ſanctiones, ita quòd jactura cauſæ adficiant illos, qui ſibi potentiorum patrocinium nituntur advocare præſumunt, & ex eo ſint etiam odioſæ, quod ex fonte cupiditatis videntur procedere: mandamus, quatenus clericos memoratos à præſumptione hujuſmodi per cen. eccl. compeſcatis.

DE ARBITRIS.
TITVLVS XLIII.

CAP. I.

Arbitri ſunt in diſpari numero adſumendi, & eis diſcordantibus ſtatur ſententiæ majoris partis.

Ex Concilio Africano. *e*

SAnè: & infrà: *f* Si autem ex communi placito Epiſcoporum, inter quos cauſa verſatur, arbitros elegerint, aut unus eligatur, aut tres: ut ſi tres elegerint, aut omnium ſequantur ſententiam, aut duorum *g*.

CAP. II.

Nullum eſt arbitrium ſeu arbitramentum continens peccatum per partes non remiſſibile.

Alexander III. *Eboracen. Archiepiſcopo.*

NOn ſine multa neceſſitate *h* A. Presbyter nobis propoſuit, quòd cùm in eccleſia ſancti Alphridi per manum R. Archi. de Suella perſonæ illius *i* eccleſiæ capellanus inſtitutus fuiſſet, eodem R. mortuo M. nepos ejus, qui ſibi in eccleſia jam dicta ſucceſſit, eundem Presbyterum capellanum ibidem iterum ordinavit [1 & ſ.] Cùm autem idem Presbyter extra provinciam exulans, de ſuo beneficio non poſſet juſtitiam obtinere, nec ſuam ulterius inopiam ſuſtinere, per dolum & fraudem ipſius M. ab eo eſt ſacramentum extortum, ut arbitrium clericorum duorum exinde ſuſciperet & ſervaret: qui jam dicto M. faventes *k* Presbytero præceperunt, ut quinque marchas pro eodem ſuſciperet, & ſic cederet quæſtioni. Quoniam igitur non decet te aliquatenus ſuſtinere, ut quod perperam arbitratum ſit, debeat incorrectum relinqui, mandamus, quatenus ſi cognoverint præfati clerici tam nequiter arbitratos fuiſſe, dictum Presbyterum ab obſervantia juramenti auctoritate noſtra prorſus abſolvas: vel ſi arbitrium ipſum noveris æquitate ſubnixum, ad obſervantiam ipſius utramque partem adp. ceſ. compellas.

[1 *Quorum temporibus xxx. annis & ultra capellaniam ejuſdem eccleſiæ pacificè ſe aſſerit tenuiſſe, tandem verò idem M. ab eadem eccleſia volens ipſum Presbyterum removere, in eum cœpit indebitas exactiones exercere: & quidam ejus homo circa domum ſuam egreſſus, violentas manus in eum injecit. & idem M. niſus eſt eum circumvenire, ut pro v. marchis argenti quas etiam idem M. ei promittebat annuatim nomine penſionis ſoluturum, prædicta capellania cedere non differret. Præfato verò Presbytero nolente ejus exequi voluntatem, M. prædictus tantum dicitur feciſſe, quòd poſt multas injurias & gravamina ſibi illata occupatis omnibus aliis rebus ab officio & beneficio eſt ſuſpenſus, vel ſpoliatus.*

CAP. III.

Arbiter adſumptus in patrimoniali cauſa cleri, non poteſt adjudicare rem eccleſiæ poſſidendam, etiam ad vitam clerici, hoc dicit, & eſt caſus notabilis.

Idem *Exonienſi Epiſc.*

PErvenit *a* ad nos, quòd cùm G. de Cal. ſororem G. clerici duxiſſet in uxorem, idem G. fidei interpoſitione firmavit, quòd v. ſol. ſterlingorum annuatim daret eidem. unde cùm ſuper eisdem v. ſol. inter ipſos controverſia mota fuiſſet, in quatuor compromiſere perſonas, quæ taliter arbitratæ fuerunt, quòd idem G. decimas, quas in parœcia de Cal. præfatus G. habere dignoſcitur, pro v. prætaxatis ſol. perciperet annuatim. Vnde quoniam hujuſmodi arbitrium eccleſiæ poſſet in poſterum pernicioſum exiſtere, mandamus, quatenus ſi ita inveneris, prænominatum G. diligenter commoneas, & ec. di. *b* compellas, ut prælibatas decimas liberas omninò dimittat, nec ſibi occaſione hujuſmodi aliquid ulterius vindicare præſumat. Clericum verò moneas, ut cum eodem G. amicabiliter ſtudeat convenire.

CAP. IV.

In mulierem ſingularem tanquam in arbitratricem compromitti non poteſt: ſecus ſi mulier habet alias juriſdictionem de jure communi vel conſuetudine. nam tunc etiam ſuper rebus temporalibus eccleſiæ poteſt in eam validè compromitti. h. d. clarè.

Innocentius III. *cancellario & magiſtro Loth. canonico Pariſien.*

DIlecti filii Abbas *c* & conventus de Scarduna Ciſtercien. ordinis, ſua nobis querela monſtrarunt, quòd cùm inter eos ex una parte, ac hoſpitalarios ex altera, ſuper uſuario cujusdam nemoris quæſtio verteretur, in A. reginam Francorum fuit compromiſſum utrinque, quæ cauſæ meritis intellectis, arbitrium duxit per definitivam ſententiam promulgandum: [1 & ſ.] Quamvis autem ſecundùm regulam juris civilis fœminæ à publicis officiis ſint remotæ, & alibi dicatur *d*, quòd licet ſummæ opinionis exiſtant, ſi arbitrium in ſe ſuſceperint, vel ſi patronæ inter libertos ſuos interpoſuerint audientiam, ab omni ſunt *e* judiciali examine ſeparandæ, ut ex earum prolatione nulla pœna adverſus earum contemptores, nullaque pacti exceptio habeatur: quia tamen juxta conſuetudinem adprobatam, quæ pro lege ſervatur, in partibus Gallicanis fœminæ præcellentes in ſubditos ſuos ordinariam jurisdictionem habere noſcuntur, mandamus, quatenus hoſpitalarios, ut arbitrium ipſum præſertim cum Epiſcoporum fuerit præſentia & conſilio roboratum, ſicut providè latum eſt, & ab utraque parte ſponte receptum, obſervent, per pœnam in compromiſſo ſtatutam adpel. poſtpo. compellatis.

a *vide l. fin. cum gloſſ. C. de litig.* b *al. Faren.* c *Scabinos vocant Belgæ & alii populi ſenatores ſeu oppidorum magiſtratus.* d *Hipreti.* e *Conc. Afric. 88. Concil. Milev. c. 24. Burc. lib. 1. dec. cap. 33. Ivo p. 5. c. 176.* f *cap. 4. De for. comp. in 1. compil.* g *Vide l. item ſi unus. & l. ſi tres, D. eo.* h *cap. 1. eod. tit. in 2. compil.* i *vacat eccleſia deeſt in aliquot vet.* k *eidem Preſbytero.*

a *C. 2. eod. tit. in 2. compil.* b *Id eſt, eccleſiaſtica diſtrictione, vel diſciplina: non diſcretione.* c *Cap. 1. eod. tit. in 3. compilat.* d *l. ult. C. de arbitris.* e *al. ſine.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN